

organization of axionomens qualified as determined linguistic units taken from the Ukrainian and English lexicographical sources. Semantic types of axionomen relations based on identity, proximity and contrast of semes' content make up the findings of our research. The usage of three basic types of semantic connections ("entry", "convergence", "divergence") and their subtypes has been justified. The practical value of the research lies in the use of its results for fundamental studies of all lexico-semantic sub-systems denoting value paradigms in Ukrainian, English and French language societies.

УДК 811.133.1'367

ПЕРШИЙ СТУПІНЬ ДИНАМІКИ СИНТАКСИЧНОЇ КОГЕЗІЇ У СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ (на матеріалі художньої оповіді)

Станіслав О. В.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Постановка наукової проблеми та її значення. Предметом нашої зацікавленості став синтаксис сучасної французької мови, а саме – синтаксичні зв'язки, сполучуваність елементів у межах висловлення, надфразової єдності, тексту тощо. Попри значні напрацювання у даній сфері, питання синтаксичної зв'язності (у нашій інтерпретації – когезії) залишається актуальною темою дослідження для лінгвістів.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Питання синтаксичної зв'язності були неодноразово у центрі уваги як вітчизняних, так і зарубіжних синтаксистів (О. Андрієвської, О. С. Ахманової, Л. Г. Ведіної, В. Г. Гака, К. Долініна, Л. І. Ілії, О. Реферовської, О. М. Рочняка, Н. О. Шигаревської, Ch. Bally, F. Brunot, J. Damourette, J. Dubois, A. Martinet, A. Sauvageot, A. Séchehaye, R.-L. Wagner та багатьох інших). Як правило, дослідники у своїх розвідках орієнтувались на: 1) опис форми, засобів мови (план вираження), 2) семантичне значення мовлення (план змісту), 3) функціональне призначення мови (комунікативний план) [2]. На основі цього у французькому мовознавстві окреслились численні напрямки та підходи до вивчення синтаксису. Варто вказати, що більшість із них зосередились на аналізі синтаксичної зв'язності слів, словосполучень, окремих речень. У нашому дослідженні ми розглянемо засоби синтаксичної зв'язності не речень між собою, а речень у межах висловлення, тексту, тобто, коли вони мають текстоутворююче значення. Власне у текстоутворюючій функції синтаксична зв'язність набуває статусу когезії.

Мета і завдання статті. За законами діалектики, когезія (як і будь-яка інша форма, явище, процес) розвивається, оновлюється, видозмінюється, перебуває у

постійному русі, динаміці. Як наслідок, може знаходитися в сильній / слабкій / нейтральній позиції абощо. Метою нашої розвідки є розглянути функціонування когезії у синтагматичному типі синтаксису реалістичної прози, тобто на першому ступені своєї динаміки. Головне завдання даної статті полягає в аналізі засобів когезійної зв'язності тексту, обґрунтуванні їхньої кореляції з визначальними рисами французької реалістичної літератури ХХ століття. На матеріалі художньої оповіді роману Ромена Ролана „Жан-Крістоф” доведемо, що синтаксична когезія у творі реалістичного напрямку знаходиться у сильній функціональній позиції та відіграє важливу роль у творенні семантико-синтаксичного простору тексту.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Відомо, що синтаксична когезія – це категорія логічного плану, що встановлює структурно-граматичні, контекстуальні види сполучуваності речень у висловленні та регулюється в синтагматичному розрізі синтаксису. Синтагматичний тип синтаксису – це конструктивний синтаксис, що представлений розгалуженою системою засобів зв'язку, які знаходяться в ієрархічній співвіднесеності. У синтаксичній структурі, підтримуючи і розвиваючи традиції синтагматичного типу синтаксису, саме когезія забезпечує сполучуваність усіх елементів у зв'язний текст.

Результати аналізу свідчать, що синтагматичний тип синтаксису безпосередньо співвідноситься з традиціями реалізму в літературі. Дослідження показало, що принципи літературного реалізму корелюють з такими ознаками синтагматичного синтаксису, як: вагомий потенціал логічних міжреченневих засобів зв'язку; чіткий поділ теми і реми (модусу і диктуму); пряма кореляція функціонального значення речення і його граматичної структури; актуалізація висловлення за допомогою граматичних засобів; значна кількість чітко структурованих, стилістично диференційованих синтаксичних структур та інші.

Можна констатувати, що в цілому синтаксис французької реалістичної прози носить традиційний, класичний, унормований характер, а це, у свою чергу, дає підстави стверджувати, що французька реалістична література представлена синтагматичним, ієрархічним типом синтаксису. Конструктивним фактором, домінантою такого типу синтаксису виступає синтагматичне зв'язування – когезія.

Перейдемо до розгляду фактичного матеріалу. Передусім нагадаємо, що Ромен Ролан (Romain Rolland, 1866-1944) є одним із визначних французьких письменників-реалістів ХХ століття. Відомий письменник-гуманіст, знаний фахівець у царині історії музики, філософії, мистецтва, Р. Роллан віддав усі свої сили боротьбі за людину, за її гідність і свободу духу; все своє життя він захищав правдиве і героїчне мистецтво. В постанові Шведської Академії про присудження Нобелівської премії Р. Роллану за 1915 рік були відзначені „піднесений ідеалізм його літературної творчості” та „проникнута симпатією точність, з якою він зумів змалювати різні людські типи”.

Основу поглядів Р. Роллана, його творчі принципи становила глибока віра в людину, в можливість її духовного удосконалення, впевненість у перемозі добра над злом. Його реалістичний роман у десяти книгах „Жан-Крістоф” («Jean

Christophe», 1912 р.) ввійшов у коло літературних творів, що визначили обличчя художньої культури ХХ століття. Роман „Жан-Крістоф” – це широка панорама життя кількох європейських країн протягом півстоліття, яка всебічно, різнопланово, максимально правдиво представляє соціальні, культурні та інші проблеми різних народів кінця ХІХ – початку ХХ століття. Сюжет твору логічно вибудований, події розгортаються послідовно відповідно до соціальних законів, історичних закономірностей розвитку. Всі ці ознаки дозволяють з упевненістю віднести даний твір до реалістичного напрямку французької літератури ХХ століття. Р. Ролан відтворив сучасність у великих сюжетних лініях, у головних тенденціях часу, передавши загальний дух епохи, її драматизм та оптимістичні можливості разом.

На тлі загальної оповіді розгортається історія про геніальну особистість, людину відважної і щедрої душі. Перед нами ціле життя музиканта Жан-Крістофа: від його народження до смерті. У ході розвитку подій читач спостерігає за його становленням, пошуками, творчими сходженнями як композитора, як людини-бунтівника за своїм духом, проте, далекої від політичної боротьби за суттю своєї професії. Образ Жан-Крістофа – це образ яскравого, виразного, вольового характеру, що поєднав у собі і риси бунтаря, і риси творця, і великого гуманіста.

Образ Крістофа співвідноситься з принципами реалізму ХХ століття: Жан Крістоф – це не просто правдиве зображення конкретного соціального типу народного інтелігента (за принципами реалізму ХІХ століття), не ідеальний, позитивний герой, осередок чеснот, втілення мудрості і таланта (за принципами романтизму), а це жива людина зі своєю мораллю, життєвими поглядами, помилками, успіхами і невдачами, соціальними та національними особливостями (за оновленими принципам реалізму ХХ століття).

На користь реалістичності образу головного персонажа виступає і зізнання самого автора роману, який писав, що „Жан-Крістоф” завжди видавався мені рікою”, а в річці „води не перестають текти і мінятися”. На шляху цієї людини-ріки встають круті пороги, його особистість розвивається, проходячи через гострі, часом жорстокі моральні кризи та випробування.

Творчість Жан-Крістофа – смілива, новаторська й водночас пов’язана з реалістичними, істинно народними музичними традиціями. Втім, класичні симфонії, ораторії молодого композитора не приймається ні французькими поціновувачами музики, ні німецькими побратимами. Декадентам художні пошуки композитора видаються не достатньо сміливими, мало рішучими; консерваторам, навпаки, – надмірними; позаяк одні ставили йому в провину тісний зв’язок із традиціями, інші – музичну новизну. Залишаючись протягом багатьох років незрозумілим, невизнаним, Крістоф не впав у відчай і не пішов на поступки. Все його життя перетворилося на боротьбу, з якої він вийшов переможцем: на схилі років, коли композитор вже припинив надіятись на творче визнання, до нього нарешті прийшли і успіх, і світова слава.

Можна стверджувати, що піднявши проблему необхідності поєднання національних традицій і новаторських ідей, питання збереження принципів

послідовності, логічності, наступності, дотримання принципів гуманізму, просвітництва, Р. Ролан убачав шлях до загального порозуміння та гармонії.

Видається, що навіть такий побіжний огляд „Жан-Крістофа” як роману нового типу, засвідчує його приналежність до літератури реалістичного напрямку. Подальшим етапом розвідки є довести на конкретному мовному матеріалі, що принципи літературного реалізму безпосередньо співвідносяться з ознаками синтагматичного синтаксису, а його основу становить синтаксична когезійна зв'язність.

Спочатку, розглянемо приклади зв'язності тексту з точки зору композиційних, структурних особливостей. Приклад перший:

Il (Jean Christophe) est à l'église avec grand-père (1). Il s'ennuie (2). Il n'est pas très à son aise (3). On lui défend de remuer, et les gens disent ensemble des mots qu'il ne comprend pas, et puis se taisent ensemble (4). Ils ont tous une figure solennelle et morose (5). Il les regardent, intimidé (6). La vieille Lina, la voisine, assise à côté de lui, a pris un air méchant ; à des moments, il ne reconnaît même plus son grand-père (7). Il a un peu peur (8). Puis il s'habitue, et il cherche à se désennuyer par tous le moyens dont il dispose (9). Il se balance, il se tord le cou pour regarder au plafond, il fait des grimaces, il tire grand-père par son habit, il étudie les pailles de sa chaise, il tâche d'y faire un trou avec ses doigts, il écoute les cris d'oiseaux, il bâille à se décrocher la mâchoire (10).

Приклад другий:

Soudain, une cataracte de sons : l'orgue joue (1). Un frisson lui court le long de l'échine (2). Il se retourne, le menton appuyé sur le dossier de sa chaise, et il reste très sage (3). Il ne comprend rien à ce bruit, il ne sait pas ce que cela veut dire : cela brille, cela tourbillonne, on ne peut rien distinguer (4). Mais c'est bon (5). C'est comme si on n'était plus assis, depuis une heure, sur une chaise qui fait mal, dans une ennuyeuse vieille maison (6). On est suspendu dans l'air, comme un oiseau ; et quand le fleuve de sons ruisselle d'un bout à l'autre de l'église, remplissant les voûtes, rejaillissant contre les murs, on est emporté avec lui, on vole à tire-d'aile, de-ci, de-là, on n'a qu'à se laisser faire (7). On est libre, on est heureux, il fait soleil...(8). Il s'asoupit (9) (Romain Rolland. Jean Christophe. L'aube, p. 30).

Наведений вище перший уривок – це зразок цілісного, завершеного висловлення синтагматичного типу синтаксису. За структурою, перше речення (*Il (Jean Christophe) est à l'église avec grand-père*) виступає змістовим, синтаксичним центром, зачином висловлення. В ньому міститься рема (місце розгортання подій та герої), яка позначає розвиток нової думки. Останнє речення вказує на структурну й семантичну завершеність висловлення, це його кінець. Він маркований імпліцитною когезією: змістовою співвіднесеністю речень, відповідним модальним забарвленням синтаксичної структури (вказує на кінець одного модального стану та передумови для виникнення іншого), просодичними засобами (зниження тону, тембру голосу, відповідна паузалізація).

Указаний фрагмент представляє художній текст оповідного характеру. Речення у структурі висловлення сполученні найбільш поширеним комбінованим типом когезійного зв'язку. Так, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 сполучені з першим реченням паралельним типом зв'язку; співвідносяться з ним як із головним реченням

висловлення, в якому зазначені дійові особи, місце подій (відвідування вперше церкви Жан-Крістофом із дідусем). Паралельний тип когезії підкріплений синтаксичним паралелізмом. 1, 2, 3, 6, 8, 10 речення побудовані за однією синтаксичною моделлю: наявність спільного підмета (*Il*) на початку речення та однотипність синтаксичної структури. 9 і 10 речення сполучені між собою послідовним типом когезії: рема дев'ятого речення (Крістоф нудьгує й намагається хоча б чимось розважитись) стає темою для десятого речення (розхитується, закидає голову, дивиться в стелю, робить гримаси, смикає дідуса за рукави й т.п.).

Другий уривок є змістовим продовженням першого висловлення. Він також представляє яскравий зразок синтагматичного типу синтаксису, де речення зв'язані когезійними способами. Перше речення – зачин, семантичне ядро висловлення. Наступні речення – розвивають думку – 2, 3, 4, 5; вони сполучені паралельним способом першого типу (корелюють з першим реченням), мають оповідний характер. 6, 7, 8, 9 – сполучені послідовним типом когезійної зв'язності (представляють гаму почуттів, емоцій героя від уперше почутої органної музики), мають описовий тип. Останнє речення (9) – своєрідне підведення підсумків, кінець, завершення висловлення.

Як бачимо, з точки зору композиційно-структурних особливостей, наведені уривки представляють зразки синтагматичного типу синтаксису. Це виявляється в чіткому виокремленні теми і реми висловлень, їхній структурній завершеності, логічній побудові, ієрархічності, підпорядкованості частин у межах цілого, у відповідності функціонального значення речення і його граматичної структури. Всі ці характеристики когезійної зв'язності безпосередньо корелюють із принципами літературного реалізму.

Перейдемо до аналізу власне способів синтаксичної зв'язності у межах висловлення, надфразової єдності; з'ясуємо основні когезійні засоби, що виконують важливу текстоутворюючу функцію. Розглянемо фрагмент із роману „Жан-Крістоф”, в якому описується становище сім'ї Крафтів після смерті батька та необхідність переїзду на нову квартиру:

Ses deux frères, effrayés par le silence de la maison en deuil, s'étaient empressés de la fuir (1). Rodolphe était entré dans la maison de commerce de son oncle Théodore, et il logeait chez lui (2). Quant à Ernst, après avoir essayé de deux ou trois métiers, il s'était engagé sur un des bateaux du Rhin, qui font le service entre Mayence et Cologne ; et il ne reparaissait que quand il avait besoin d'argent (3). Christophe restait donc seul avec sa mère dans la maison trop grande ; et l'exiguïté des ressources, le paiement de certaines dettes qui s'étaient découvertes après la mort du père, les avaient décidés, quelque peine qu'ils en eussent, à chercher un autre logement plus humble et moins coûteux (4).

Ils trouvèrent un petit étage – deux ou trois chambres au second d'une maison de la rue du Marché (5). Le quartier était bruyant, au centre de la ville, loin du fleuve, loin des arbres et de tous les lieux familiers (6). Mais il fallait consulter la raison, et non le sentiment ; Christophe avait là une belle occasion de satisfaire à son besoin chagrin de mortification (7). D'ailleurs, le propriétaire de la maison, le vieux greffier Euler, était un

ami de grand-père, il connaissait la famille : c'était assez pour décider Loisa, perdue dans sa maison vide, et irrésistiblement attirée vers ceux qui gardaient le souvenir des êtres qu'elle avait aimés (8) (Romain Rolland. Jean Christophe. L'adolescent, p. 222).

Відзначаємо, що кожне з речень є завершеним як у граматичному, структурному, так і в змістовому плані. Низка речень (1, 2, 3, 4) побудовані за принципом ідентичності структур. Усі речення є когезійно зв'язаними між собою, представляють цілісну синтаксичну будову висловлення. Когезійна зв'язність у кожному з речень укріплює таку визначальну характеристику французького речення, як синтаксична структурна завершеність, коли опущення одного з компонентів конструкції є неможливим. Нормативною для французької мови виступає модель речення з повним набором необхідних елементів: постійних (службові слова) та перемінних (повнозначні слова та їхні замітники) [1, с. 789]. Дана властивість когезії стверджує класичний, унормований тип французького синтаксису, який є характерним для французької літератури реалістичного напрямку.

Зауважимо, що всі речення зберігають фіксований порядок слів. Отже, наразі когезія зміцнює ще одну ознаку французького речення: прогресивний порядок слів, що уможлиблює побудову чітких, логічно-структурованих синтаксичних структур, які характеризують синтагматичний (ієрархічний) синтаксис.

Спостерігаємо сполучення 7 та 8 речень граматичними засобами когезії: використання сполучника та сполучникового слова (*Mais... D'ailleurs...*). Сполучникова підрядність, коли окремі речення інтегруються в ускладнене за своєю внутрішньою організацією висловлення, в якому всі відношення між елементами є маркованим, взаємозв'язаними і взаємозалежними вербально позначає синтагматичний тип реалістичної прози [3, с. 124]. Це ще раз указує на логічність когезійних засобів зв'язку, субординацію відношень між синтаксичними елементами, їхній експліцитний характер.

Виняткового значення набувають різного роду логічні когезійні зв'язки за участі слів-замінників – субститутів [4, с. 17-18], як то: *Rodolphe – il, Ernst – il, Christophe, sa mère – ils*; відзначаємо тісний взаємозумовлений прономінальний когезійний зв'язок речень. Когезійні функції особових займенників доповнюють присвійні, вказівні, безособові, неозначені займенники тощо: *ses deux frères, son oncle, chez lui, sa maison, sa mère, ceux qui..., certaines dettes, tous les lieux familiers*.

Аналіз фактичного матеріалу доводить важливість такої лексико-граматичної когезійної зв'язності в тексті, оскільки вона (когезія) розвиває, уточнює відношення між частинам висловлення й тим самим розширює потенціал логічних міжреченневих засобів зв'язку.

Когезія в ієрархічному типі прози зумовлює не лише граматичні, змістові зв'язки між елементами висловлення, але й комунікативну нерівність повідомлень у ході оповіді. Комунікативну ієрархію висловлень у тексті експліцитно засвідчують як вищерозглянуті синтаксичні структури підрядності, субститути, так і лексико-семантичні засоби когезії. Проаналізуємо їх.

Означений фрагмент – це висловлення описово-оповідного характеру, в якому всі речення об'єднані спільною мікротемою – ситуація у родині Крафтів

після смерті батька (Мельхіора) та переїзд Крістофа і Луїзи на нову квартиру. У межах висловлення виокремлюється наступні лексико-семантичних поля: 1) лексика на позначення родинних зв'язків (*la famille, les frères, l'oncle, la mère, le père, le grand-père*), 2) лексеми, що позначають житло (*la maison, le logement, un petit étage, les chambres*), 3) слова, що маркують різноманітні почуття героїв, їхній внутрішній стан (*effrayés par le silence, la raison, le sentiment, chagrin de mortification, perdue dans sa maison vide, le souvenir des êtres qu'elle avait aimés*).

Систему когезійного зв'язування виразно представляють такі експліцитні засоби, як слова-кореляти. Для прикладу, таким чином сполучені між собою 4 та 5 речення, а також 5 і 6 речення. За допомогою синонімічних позначень (*un autre logement plus humble et moins coûteux (4) – un petit étage – deux ou trois chambres au second (5); la rue du Marché (5) – le quartier (6)*) на основі явища кореференції (повторної номінації) відбувається когезійна зв'язність речень.

Серед яскравих імпліцитних засобів когезії назвемо хоча б стилістичний паралелізм, яким сполучені 1, 2, 3, 4 речення; вживання стилістичних синонімів (*rue – quartier, maison – logement – petit étage – chambre, Rodolphe, Ernst – deux frères*); антонімів (*la maison trop grande – la maison vide, centre – loin de*); часткового повтору (*la famille – les lieux familiaux*) тощо, які уможливають не лише логічну сполучуваність речень, але й надають їм стилістичного забарвлення та визначають комунікативне значення висловлення.

Як засвідчує аналіз, думка про нову Людину, про справжню цілісну особистість наштовхувала Р. Ролана на пошуки незвичних художніх засобів, визначала напружену, часом трагедійну, але в кінцевому рахунку життєствердуючу атмосферу в його великому романі. При описі емоційного стану свого героя, його творчого натхнення або пригнічення Р. Ролан часто звертається до розгорнутої метафори, як імпліцитного засобу образної когезійної зв'язності.

У цьому сенсі особливе місце в творі займає образ величного „Старого Рейну”. На його берегах народився головний герой, шум ріки буде маритися Крістофу й у передсмертну годину. Образ повноводної ріки в її невпинному русі символічно втілює характер Крістофа, який розкривається в динаміці, як потік, що спрямований уперед, крізь перешкоди, через усе несуттєве. До образу Рейну автор повертається неодноразово, переважно в ті моменти, що відображають процес творчості героя, його переживання, душевні потрясіння. Образ ріки з її бурхливими водами, свіжий вітер, буревії та інші розгорнуті епічні метафори, що пов'язані зі стихійними явищами, силами природи, супроводжують Крістофа протягом усього роману. Для прикладу:

Le Fleuve... Les Cloches... Si loin qu'il se souviene – dans les lointains du temps, à quelque heure de sa vie que ce soit –, toujours leurs voix profondes et familières chantent...

La nuit – à demi endormi... Une pâle lueur blanchait la vitre... Le fleuve gronde. Dans le silence, sa voix monte toute-puissante ; elle règne sur les êtres. Tantôt elle caresse leur sommeil et semble près de s'assoupir elle-même, au bruissement de ses flots. Tantôt elle s'irrite, elle hurle, comme une bête enragée qui veut mordre. La vocifération

s'apaise : c'est maintenant un murmure d'une infinie douceur, des timbres argentins, de claires clochettes, des rires d'enfants, de tendres voix qui chantent, une musique qui danse. Grande voix maternelle, qui s'endort jamais ! Elle berce l'enfant, ainsi qu'elle berça pendant des siècles, de la naissance à la mort, les générations qui furent avant lui ; elle pénètre sa pensée, elle imprègne ses rêves, elle l'entoure du manteau de ses fluides harmonies, qui l'envelopperont encore, quand il sera couché dans le petit cimetière qui dort au bord de l'eau et que baigne le Rhin... (Romain Rolland. Jean Christophe. L'aube, p. 27-28).

Спостерігаємо образну когезію, яка своєрідним чином зв'язує суспіль частини тексту. Образна когезія впливає найперше на афективну сферу читача, викликає в нього різні емоції, почуття, підсилює чуттєвість твору, піднесеність стилю. У даному випадку засвідчимо використання таких імпліцитних засобів когезії, що слугують увиразненню висловлення, як: персоніфікація (*les voix du fleuve et des cloches chantent, la voix du fleuve gronde, elle règne sur les êtres, elle caresse le sommeil, la voix hurle, elle berce l'enfant, elle pénètre sa pensée, elle imprègne ses rêves, elle l'entoure du manteau de ses fluides harmonie* і т.п.), порівняння (*la voix du fleuve hurle, comme une bête enragée qui veut mordre*), стилістичні синоніми (*le fleuve – le bord de l'eau – le Rhin*), синтаксичний паралелізм з анафоричним повтором (*Tantôt elle caresse... Tantôt elle s'irrite...*), евфемізм (*être couché dans le petit cimetière*) та інших. Спільно з експліцитними засобами зв'язності вони сприяють послідовному, системному, більш глибокому осмисленню, сприйняттю самого тексту, його образної системи, мистецького значення.

Окремо вкажемо на просодичні особливості когезійного зв'язування. Використання підрядних сполучників, різних форм анафоричної сполучуваності, синтаксичного паралелізму, повторів та тому подібне складають основу для сприйняття художньої прози як прози ритмічної, когезійно зв'язної. Зазвичай, просодичні засоби когезії тісно поєднанні зі стилістичними прийомами, разом вони створюють емоційно-ліричний настрій оповіді та її зв'язність [5, с. 67].

Речення, що оформленні пунктуаційними знаками, які за своєю природою, суттю є інтонаційними (три крапки, знак оклику) стверджують у синтагматичному типі синтаксису свій основний зміст, функціональне призначення. Три крапки позначають незавершеність висловлення, що відображається в подовжених паузах, протяжності тону. Знак оклику, який традиційно маркує емотивність висловлення, створює його особливу окличну інтонацію, що виражається не тільки і не стільки висхідним тоном, скільки додатковим наголосом і паузою, довготою голосних та приголосних. Інтонаційний контур окличного речення (*Grande voix maternelle, qui s'endort jamais !*) передає емоції, афективний стан ліричного героя, відтворює його винятково теплі почуття до матері. У нашому випадку знак оклику, змінюючи загальну тональність висловлення, змінює його модальність – наповнює висловлення неповторним ліризмом та поетичністю.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, можемо стверджувати, що основним, визначальним чинником творення семантико-синтаксичного простору реалістичного художнього тексту виступає когезійна

зв'язність, яка в синтагматичному типі синтаксису перебуває на першому ступені динаміки, а відтак, у сильній функціональній позиції.

Проведена розвідка показала, що Р. Ролан своєю творчістю продовжував розвивати кращі традиції реалістичного напрямку у французькій літературі ХХ століття. Доведено, що синтаксичну тканину реалістичного твору (оповіді та опису зокрема) складає класичний, синтагматичний тип синтаксису. Обґрунтовано, що власне когезія на основі формальних структурно-композиційних, експліцитних та імпліцитних засобів сполучуваності речень у висловленні забезпечує його зв'язність, цілісність та становить базис синтагматичного синтаксису. Перспективи подальших досліджень пов'язуємо з аналізом другого ступеня динаміки синтаксичної когезії на матеріалі сучасної французької літератури. Актуальним було б також з'ясувати особливості когезії у текстах різних художніх жанрів, літературних напрямків і т. п.

Література

1. Гак В. Г. Теоретическая грамматика французского языка / В. Г. Гак. – М.: Добросвет-2000, 2004. – 839 с.
2. Загнітко А. П. Теорія сучасного синтаксису: Монографія. – Видання 2-ге, вип. і доп. / Анатолій Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2007. – 294 с.
3. Реферовская Е. А. Синтаксис французского языка / Е. А. Реферовская. – Ленинград: Наука, 1969. – 237 с.
4. Рочняк А. М. Способы соединения макросинтагматических конструкций в тексте (на материале современного французского языка): автореф. дисс. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.05. «Романские языки» / А. М. Рочняк. – Львов, 1972. – 20с.
5. Шигаревская Н. А. Новое в современном французском синтаксисе / Н. А. Шигаревская. – М.: Просвещение, 1977. – 103 с.

Джерела ілюстративного матеріалу

Rolland R. Jean Christophe / Romain Rolland. – Éditions Albin Michel, 1989. – 498 P.

Summary

Our research reveals the main question of function of cohesion in syntagmatic type of syntax of realistic prose that is the first stage of its dynamics that is the first degree of the dynamics. It was established that the main structural composites, explicit and implicit cohesive connectedness means of text is closely correlated with the main features of the French realistic literature of XX century, and consequently, are in strong functional position.